

[Náučný chodník Po stopách lesnej železnice Klakovskou dolinou](#)

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Žarnovica
Geomorfologická jednotka:	Vtáčnik
Geologická jednotka:	sopečné pohorie
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Ponitrie
Prístup:	bus Žarnovica, vlak Žarnovica
Východisko:	Žarnovica, areál Lesného závodu Žarnovica pri železničnej stanici
Trasa:	Žarnovica - Horné Hámre - Župkov - Hradičovo - Pilka - Kollárová - Pavlova Lúčka - Megová - Podklák - Pilka - Žarnovica
Dĺžka, prevýšenie:	32 km, prevýšenie 650 m
Čas prechodu:	individuálny
Počet zastávok:	11 + informačné tabule v areáli Múzea v Pilke a na trase medzi Pilkou a Lyžiarskym strediskom Ostrý Grúň
Náročnosť:	nenáročná až mierne náročná trasa

Zameranie chodníka: historické, lesnícke, prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, peší, cyklistický, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: čiastočne so zelenou turistickou značkou

Rok otvorenia: 2005, obnova a doplnenie nových informačných panelov 2015, 2019

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, Odštepny závod Žarnovica, Železničná 613/13, 966 81 Žarnovica, tel. +421 45 681 235, 1mail: lesyza@lesy.sk

Aktuálny stav: Chodník je v dobrom stave a udržiavaný.

Poznámka: Chodník vedie po trase bývalej lesnej železnice a v jednotlivých obciach sú umiestnené informačné panely. Viacero informačných panelov je umiestnených v areáli Múzea v Pilke a lesnícky zamerané informačné panely sú medzi Pilkou a Lyžiarskym strediskom Ostrý Grúň.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie medzi lokalitami Pilka a Kollárová. Areál múzea odporúčame ako zaujímavú exkurznú lokalitu s dôrazom na históriu lesných železníc na Slovensku. V rámci trasy náučného chodníka je niekoľko pamätníkov na vypálenie miestnych obcí v januári 1945.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Kľakovská dolina. Mikroregión tvorí päť obcí Horné Hámre, Župkov, Hrabičov, Ostrý Grúň a Kľak v južnej časti pohoria Vtáčnik. Kľakovská dolina počas II. svetovej vojny prežila ťažké chvíle. Kvôli pomoci partizánom boli obce Ostrý Grúň a Kľak vyvraždené a vypálené. Pripomínajú to pomníky, pamätné izby ako i artefakty bojov. Miestni obyvatelia udržujú i tradičné zvyky. Medzi najväčšie podujatia doliny patria majstrovstvá v kosení ručnou kosou v obci Ostrý Grúň.

Lesná železnica. V minulosti merala 34,3 km. Jazdili na nej 3 rušne, 50 oplenových a 35 plošinových vozňov. Prvý vlak sa vydal do doliny 1. októbra 1928. V tridsiatych rokoch 20. storočia zohrala významnú hospodársku úlohu. Ročná kapacita odvozu dreva predpokladala prepravu 46 tis. m³ bukového dreva. Z dôvodu nárastu ťažby bola v roku 1935 postavená moderná elektrická píla so sklodom dreva. Jej výkon v odvoze dreva bol nenahraditeľný, no postupom času stúpali náklady na jej prevádzku. V rokoch 1965-1966 bola Žarnovická lesná železnica zrušená. Areál bývalého depa na Pilke tvorí základ pri budovaní expozície lesnej železnice.

Zemný most Pokuty. Dvojoblúkový kamenný most ukrytý v horách pri obci Kľak je jedným z posledných reliktov zaniknutej lesnej železničky, ktorá sa v minulosti kľukatila Kľakovskou dolinou. Unikátny most postavený z prírodného kameňa – andezitu. Od roku 2009 je zaradený do siete Významných lesníckych miest.

Pokutský vodopád. Najvyšší vodopád v pohorí Vtáčnik, ktorým prítok Pokutského potoka prekonáva zbytok andezitového lávového prúdu. Cez vodorovnej doskovito uložené bloky andezitov preteká najviac vody v jarňoch mesiacoch. V okolí vodopádu rastie bukový les.

Nálezisko tetradymitu v Župkove. Malá, asi 30 metrová štôlna je dnes už zasypaná. Nachádza sa pri kopanici Pod Angletovcami, (jedna z kopanic obce Župkov, v časti Horný Župkov) je unikátnym náleziskom mimoriadne vzácného minerálu tetradymitu. Krehký fluoreskujúci minerál ocelevosivej až žltosivej farby sa v takejto čistej forme nachádza len na pár miestach na svete. Okrem Župkova je to na Urale a vo Švédsku. Župkovská štôlna je jeho vôbec prvým náleziskom v dejinách. Pri budovaní chodníka sa jeho tvorcovia rozhodli vstup do štôlne naimitovať v podobe konštrukcie vstupných dverí.

Názvy informačných panelov

1. Lesný závod Žarnovica
3. Brod
4. Trať
5. Pilka
6. Kollárová
7. Pokuty
8. Pavlová lúčka
9. Megová
10. Podkľak
11. Ostrý Grúň

+ informačné tabule v areáli múzea a na lesníckom chodníku

